

Kasutatud kirjandus

1. Preece, D.G. and R.P. Price, PS-076 The problem of medicines shortages in hospitals across Europe: The European Association of Hospital Pharmacists (EAHP) Survey. *European Journal of Hospital Pharmacy: Science and Practice*, 2014. 21(Suppl 1): p. A174-A175
2. McLaughlin, M., et al., Empty Shelves, Full of Frustration: Consequences of Drug Shortages and the Need for Action. *Hospital Pharmacy*, 2013. 48(8): p. 617-618.
3. Medicine shortages in European hospitals. The evidence and case for action. Results of the largest pan-European survey on medicines supply shortages in the hospital sector, its prevalence, nature and im-

pacts for patient care. Oktoober 2014. Saadaval: http://www.eahp.eu/sites/default/files/shortages_report05_0.pdf

4. European Society for Medical Oncology. Anti-Cancer Medicines Availability: European study. Saadaval: <http://www.esmo.org/Policy/Anti-Cancer-Medicines-Availability/European-Study>
5. Common position between patients', consumers, and healthcare professionals' organisations involved in the activities of the European Medicines Agency on: Supply Shortages of Medicines. Saadaval: <http://download.euordis.org.s3.amazonaws.com/documents/pdf/common-position-supply-shortages-final-10-2013.pdf>

Võltsitud ravimid ei tohi jõuda patsiendini

Maailmas on järjest süvenevaks probleemiks võltsitud ravimite levik. Kui mõned aastad tagasi võltsiti arengumaades peamiselt eluohtlike seisundite korral kasutatavaid ravimeid (malaaria, tuberkuloos, HIV/AIDS) ja arenenud riikides „elustiili“ ravimeid (hormoonid, steroidid, potentsiravimid), siis viimastel aastatel võltsitakse üha enam ka väga kalleid ravimeid (eeskätt kasvaja ravimeid) või ravimeid, mille järgi on suur nõudlus (nt viirusevastased ravimid). Samuti on avastatud võltsitud käsimüügiravimeid, mis on küll odavad, kuid mille müügi mahud on väga suured (nt valuvaigistid). Viimastel aastatel on erinevates Euroopa Liidu liikmesriikides avastatud näiteks võltsitud klopidooreli, olansapiini, amokitsilliini, indapimiidi ja paljusid teisi toimeaineid sisaldavaid ravimeid (Euroopa Komisjoni raport 2008).

Ly Rootslane, Raviameti arendusnõunik

Uued meetmed ja nõuded

Eesmärgiga vältida võltsitud ravimite levikut on Euroopa Liidus viimastel aastatel oluliselt täiendatud kehtivaid õigusakte, mis on toonud kaasa ravimite ja toimeainete käitlemisel karmimad reeglid.

2011. aastal võeti vastu direktiiv 2011/62/EÜ ehk „võltsravimite direktiiv“, millega tugeldati järelevalvet ravimite müügiga tegelevate ettevõtete üle. Samuti sätestati üle-Euroopalised nõuded ravimite kaugmüügile. „Võltsravimite“ direktiivi põhimõtted on sisse viidud

Eesti seadustesse ja määrustesse, mis kehtivad alates 2013. aasta märtsist. Lisaks on Euroopa Komisjon sama direktiivi alusel võtnud vastu mitu otsekohaldavat määrust ja osad on veel koostamisel.

Euroopa Liidu internetiapteegi logo aitab patsientidel vältida võltsitud ravimite ostmist internetist

Internetiapteegi logo kehtestati Euroopa Komisjon määruse nr 699/2014 alusel. Antud määrus „Üldsusele kaugmüügis ravimeid pakkuva isiku tuvastamiseks kasutatava ühise logo kujunduse ning logo ehtsuse taga-

Eesti internetiapteegid peavad kasutama sellist logo:

**Klõpsake siia,
et kontrollida,
kas käesolev
veebisait töötab
seaduslikult**

misega seotud tehniliste, elektrooniliste ja krüptograafiliste nõuete kohta“ võeti vastu eelmise aasta juunis. Logo eesmärk on lihtsustada seadusliku internetiapteegi ära tundmist ning kaitsta patsientide tervist. Logo töötas välja Euroopa Komisjon ning see on kehtestatud Euroopa Liidu tasandil, mistõttu kasutatakse selle kohta mõistet „ühtne logo“.

Alates 2015. aasta juulist peavad kõik Euroopa Liidu liikmesriikide internetiapteegid kasutama ühtset logo. Logol kuvatud roheline valge ristiga osa on alati ühesugune ning sellele on lisatud iga konkreetse riigi lipp ning riigikeelne tekst. Logo peab olema lihtsasti leitav igalt internetiapteegi veebilehelt. Logole klikkides peab avanema selle riigi pädeva asutuse veebileht (Eestis Ravimiameti veebileht), millelt on võimalik leida antud riigi seaduslikud internetiapteegid. Ühendus internetiapteegi ja pädeva asutuse veebilehtede vahel on turvatud, mis tähendab, et kui logole klikkides avaneb pädeva asutuse veebisait (nagu logol) on tõestatud, et tegemist on liikmesriigis seadusliku ja heaks kiidetud ravimite müügikohaga.

Kõikide liikmesriikide pädevate asutuste veebilehtede info on kättesaadav Euroopa Ravimiameti (European Medicines Agency, EMA) kodulehelt (täpsem info Ravimiameti kodulehelt internetiapteegi rubriigis).

Praeguseks on Ravimiamet andnud tegevusloa ühele internetiapteegile – Mustamäe Apteegile.

Ravimiameti meediakampaania

Käesoleva aasta augustis kavandab Ravimiamet meediakampaaniat „Ära mängi oma tervisega – ravim osta ainult apteegist!“

**Ära mängi
oma tervisega -
ravim osta
ainult apteegist!**

**Не играй со своим
здоровьем, покупай
лекарства только
в аптеке!**

Meediakampaania selgitab inimestele võltsitud ravimite kasutamisega seotud riske ning võimalikke ohte internetist ravimite ostmisel. Sellise kampaania korraldamise kohustus tuleneb Euroopa Liidu õigusruumist ning on kohustuslik liikmesriikide kõikidele pädevatele asutusele.

Ravimiameti kampaania põhisõnum on, et ravimeid on mõistlik osta vaid apteekidest, mitte erisikutelt või turult. Enne ravimi ostmist internetist tuleb alati veenduda, et tegemist on seadusliku internetiapteegiga.

Kampaania rõhutab, et apteegist ravimit ostes võib inimene olla kindel, et ravimi hankimisel, säilitamisel ja müügil on jälgitud nõudeid ja head tava ning lisaks nõustab apteeker igat patsienti. Samuti pööratakse inimeste tähelepanu sellele, et tervisemuredega tuleb pöörduda arsti või apteekri poole. Lähtuvalt haiguse sümptomitest, kaasuvatest haigustest ja juba tarvitavatest ravimitest pakub arst patsiendile välja sobivaima raviskeemi. Nõu kergeimate tervishädade korral ning abi ravimi valikul saab apteegist.

Ravimiameti kampaania käigus edastatakse elanikele voldikuid, reklaammaterjalid paigutatakse bussiootepaviljonidesse ja enamkasutatavatesse veebiportaalidesse.

Ravimi tuvastamiseks on plaanis kasutusele võtta **ravimite turvaelemendid pakendil**. Vastav Euroopa Liidu määrus on välja töötamisel ja tõenäoliselt võetakse vastu selle aasta sügisel. Määruse rakendamiseks on liikmesriikidel aega kolm aastast, seega muutuvad turvaelemendid kohustuslikuks 2018. aastal. Täpsemalt kirjutame turvaelementidest mõnes järgmises Rohuteadlase numbris.

Võltsitud ravimid on ülemaailmne probleem, mistõttu

tuleb sellega võitlemiseks teha **rahvusvahelist koostööd**. Ühiste meetmete üle arutamiseks, rakendamiseks ning info saamiseks ja selle kiireks edastamiseks konkreetsete juhtumite korral osaleb Ravimiamet rahvusvahelistes tööühmades ja teabevõrgustikes. Valdavalt ei piirdu juhtumid riigipiiriga. Ravimiamet meenutab, et ravimi võltsimise kahtlusel või kvaliteediprobleemide ilmumisel tuleb Ravimiametit teavitada. Teavitamine võib toimuda vabas vormis otse inspektorile või Ravimiameti üldkontaktandmete vahendusel. Samuti võib kasutada teavitamiseks Ravimiameti kodulehel „Teatiste“ all olevat e-vormi. Ravimiamet avaldab infot leitud võltsingute kohta Ravimiameti kodulehel ning vajadusel saadab teavituskirjad apteekidele e-posti teel.

Põhjamaade sotsiaal- ja kliinilise farmaatsia konverents Tartus

Ott Laius, Jana Lass, Piret Veerus, Daisy Volmer

Põhjamaade sotsiaalfarmaatsia ja tervishoiu-uuringute ning kliinilise farmaatsia grupi võrgustiku ühiskonverents toimus 3.-5. juunini Tartus. Üle aasta toimuv kogunemine oli sotsiaalfarmaatsia valdkonna jaoks seitsmes ja teist korda leidis see aset koostöös Põhjamaade kliinilise farmaatsia võrgustikuga. Konverentsi korraldasid Eesti Akadeemiline Farmaatsia Selts, TÜ farmaatsia instituut, Eesti Apteekide Ühendus, Eesti Haiglaapteekrite Selts ja Ravimiamet. Konverentsil osalesid 14 riigi esindajat: lisaks kõigile Põhja- ja Baltimaadele kogunes huvilisi ka Poolast, Saksamaalt, Hollandist, Šotimaalt, Türgist, Maltalt ja isegi Uus-Meremaalt. Kokku oli konverentsile registreerunud 160 inimest – 90 kodu- ja 70 välismaalt. Antud konverentside sarjas oli esmakordselt võimalus avaldada konverentsile vastuvõetud suuliste ja stendiettekannete teesid rahvusvahelises teadusajakirjas *International Journal of Clinical Pharmacy*.

Selle aastase konverentsi teemaks oli „Innovatiivne, integreeritud ja individuaalne patsiendihool“. Hooli-

mata sellest, et viimastel kümnenditel on hakatud järjest enam rääkima patsiendikesksest tervishoiust, võib küllaltki sageli juhtuda nii, et kroonilise haigusega patsient jääb oma ravimite kasutamisega üksi. Arstil ei ole aega, proviisoril puudub piisav teave ja patsient ise on oma tervise suhtes üksikõikne. Et kirjeldatud olukordi oleks tulevikus vähem, on mõistlik ühendada erinevate farmaatsia- ja tervishoiuvaldkondade jõud ja leida võimalusi ühiseks tegevuseks nii teadusuuringutes kui ka praktilises tegevuses.

Konverentsi päevad võib tinglikult jagada kolme valdkonna vahel: sotsiaalfarmaatsia, kliiniline farmaatsia ja tervishoid.

Sotsiaalfarmaatsia valdkonna päev

Konverents algas 3. juuni õhtupoolikul TÜ aulas, kus ava- ja tervitussõnu lausused konverentsi teadus- ja korralduskomitee juht dots D. Volmer, Tartu abilinna-